

## SECȚIUNEA VI.

### LINGVISTICĂ PRAGMATICĂ ȘI LINGVISTICĂ COMPUTAȚIONALĂ

CZU:81'322:004

<https://doi.org/10.52505/filomod.2025.28>

## ELEMENTE ALE ORALITĂȚII ÎN EPOCA GLOBALIZĂRII ȘI A DIGITALIZĂRII: PERSPECTIVE COGNITIV-STILISTICE

Viorica MOLEA

ORCID: 0000-0001-5048-0856

Universitatea de Stat din Moldova

Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu”

**Rezumat.** *Referindu-ne la oralitatea limbii, menționăm faptul că aceasta a căpătat, în contextul digitalizării și al globalizării comunicării umane, noi aspecte ce țin de unele registre stilistice tradiționale, precum limbajul argotic, jargonul sau împrumuturile recente. Astfel, acestea sunt utilizate în discursul mediatic actual, cel mai flexibil dintre limbaje, reflectând procesele ce se derulează în prezent. Cercetăm elementele oralității actuale din perspectivă cognitiv-stilistică, o abordare complexă a noilor achiziții lingvistice, care decodifică inserții culturale, identitare variate, cu implicații pragmatice, stilistice specifice.*

**Cuvinte-cheie:** *oralitate, globalizare, digitalizare, argou, jargon, împrumut, aspect cognitiv-stilistic.*

### Elements of Orality in the Age of Globalization and Digitalization: Cognitive-Stylistic Perspectives

**Abstract.** *Referring to the orality of language, we note that it has acquired, in the context of digitalization and the globalization of human communication, new aspects related to certain traditional stylistic registers, such as argotic language, jargon, or recent borrowings. Thus, these are used in current media discourse, the most flexible of languages, reflecting the processes taking place at present. We examine the elements of contemporary orality from a cognitive-stylistic perspective, a complex approach to new linguistic acquisitions that decodes cultural and diverse identity insertions, with specific pragmatic and stylistic implications.*

**Keywords:** *orality, globalization, digitalization, argot, borrowing, jargon, cognitive-stylistic aspect.*

Limbajul oral a fost supus unor transformări accentuate în ultimele decenii în virtutea tuturor proceselor care au loc ce țin de revoluția tehnologică și, odată cu aceasta, de evoluția culturală, economică, politică etc. Astfel oralitatea, ca aspect al exprimării verbale, vehicul al schimbărilor din limbă, întâi de toate, s-a pliat pe

ceea ce i-au oferit tehnologiile informaționale, păstrând, în același timp, materialul lingvistic acumulat de-a lungul veacurilor. Adică, s-a postat în prim-plan, ignorând rolul care îi era oferit de limba literară standard: la periferia acesteia. Relevăm o avalanșă de elemente ale oralității inserate fără menajamente în texte cu pretenții de îngrijire, precum limbajul mediatic și al social-media, platforme de comunicare online, care nu se prea îngrijesc de respectarea normelor gramaticale, lexico-semantică sau de alt tip și care abordează un limbaj specific comunicării orale cu scopul de a fi mai accesibile, pe înțelesul unui număr cât mai mare de oameni.

În studiile de specialitate limbajul oral este adesea echivalat cu limbajul popular, o formă de exprimare substandard/nonstandard, care se abate de la normele limbii literare, în textul scris (de regulă, artistic sau publicistic) obținând valențe expresiv-pragmatice prin mărcile implicite sau prin conotațiile contextuale conferite. Rodica Zafiu consideră limbajul popular „un concept abstract, generalizant, definit prin trăsături orale, dar supradialectale” (Zafiu, 2001). „Limbajul popular, relevăm într-un studiu amplu despre oralitate, este cel care întrunește toate manifestările oralității substandard” (Molea, 2018, p. 91), fiind vorba de lexicul marcat stilistic, precum regionalismele, argoul, jargonul, lexicul familiar, vulgar etc., de elemente, structuri, forme gramaticale, fonologice specifice oralității. Prin urmare, așa cum observam anterior, „popular” înseamnă „o conjugare a tuturor manifestărilor de limbaj care se pretează spiritului național al unei limbi în evoluție” (Molea, 2018, p. 92).

Trebuie să spunem că limbajul oral rămâne o sursă de inspirație mereu actuală pentru discursul mediatic oral sau scris printr-un suflu degajat și sugestiv, prin „vivacitatea inventivă și a pitorescului” (Zafiu, 2001, p. 187), fapt apreciat de vorbitorii din diverse categorii sociale sau de vârstă. Menționăm că, în cea mai mare parte, sunt utilizate mărcile tradiționale ale oralității, precum: lexicul popular, regional, argotic sau de jargon, familiar, vulgar etc.; aspectele fonetice, care țin de pronunție sau de lungirea sunetelor cu diverse funcții și sugestii; gramaticale, cu formele specifice limbajului oral, sau sintactice, care presupun mai mult raporturi de coordonare, mărci dialogale, anacolutul etc. Propunem câteva mostre ce demonstrează afirmațiile de mai sus: ***S-au mai ciordit și niște brătări, tot dacice, desigur pentru Doamna Georgela.*** (republica.ro, C.T.Popescu, 25.01.25, <https://republica.ro/s-a-aflat-cine-a-furat-coiful-n-ai-sa-crezi>); ***Țoapele locale pun acum sfeclă roșă.*** (national.ro, Nicolae Iliescu, 18.04.24, <https://www.national.ro/editorial/stop-cadru/de-casa-825955.html/>); ***Te-a chemat cineva la Washington, doamnă ministru? Nu?! Adică, mergi de capul tău?! Și ce le spui americanilor – „Hello, io sunt aia de vi l-a tăvălit pe Trump al vostru, ce mai faceți?”*** (national.ro, 21.07.25, <https://www.national.ro/politica/vizita-lui-nicusor-dan-chemat-denimeni-in-america-o-farsa-usr-cu-escala-la-onu-854023.html/>); ***Crimele au avut loc la Chișinău, împotriva a sute de mii de oameni, dar de ce oare tac Sputnicii și Vlahii, dacă tot se declară sensibili la autoritarism?*** (zdg.md, Alina Radu, 12.06.25, <https://www.zdg.md/blog/editoriale/editorial-guvernul-autoritar-de-la-chisinau-20-de-mii-de-dosare-secrete/>); ***A întors toate privirile, dovadă că tânărul care s-a pupat cu Loredana are gusturi foooarte bune la femei!*** (cancan.ro, Beatrice Dumitru, 22.07.25, <https://www.cancan.ro/bisoi-si-doamna->

mihaela-au-inversat-rolurile-la-mamaia-iar-iubitica-a-oferit-imaginea-zilei-21235161); ... și, **când colo**, pe rețelele de socializare apare o poză din aeroportul Palma de Mallorca! **Cu el în persoană**, cu frate cu tot și cu toți ai săi! (deschide.md, 19.07.25, <https://www.deschide.md/articole/saptamana-anticetatenilor>). Toate manifestările oralității subliniate în textele propuse conferă mesajelor expresia cognitivă a percepției etnoculturale stabilite istoric și social și, de cele mai multe ori, sunt exploatare sugestiile depreciative, precum ironia, zeflemeaua, sarcasmul: lexicul argotic, popular-familiar (*s-au ciordit, țoape*); lungirea vocalei *a* (*foooarte*); forme de plural ale substantivelor proprii (*Sputnicii* (post de televiziune rusească), *Vlahii* (nume de familie al unei politiciană)), forme regionale ale adjectivelor (*roșă*) sau forme populare ale pronumelor personale și demonstrative (*io, aia*); mărci dialogale (*când colo, Te-a chemat cineva la Washington, doamnă ministru? Nu?! Adică, mergi de capul tău?!*). Decodificăm ușor emoții, sentimente, atitudini contradictorii din elementele, construcțiile familiare nouă, care subtilizează tabloul unui cadru social descris într-un moment dat.

Accepția tradițională a limbajului oral este perturbată de schimbările ce se produc în cadrul istoric actual, cu tot ce presupune dezvoltarea tehnologică avansată, care aduce cu sine elemente inovatoare, nu neapărat progresiste sau favorabile limbii.

Precizările care se impun, în acest context, țin, fără îndoială, de utilizarea oralității limbii în mediul virtual, așa-numita oralitate digitală, o formă nouă de comunicare stabilită odată cu apariția internetului. Astfel, așa cum am menționat cu altă ocazie, „în cadrul opoziției oral/scriș se produce o fisură prin apariția unui nou tip de comunicare umană, și anume *oralitatea digitală*, o formă hibridă dintre forma scrișă și orală, așa-zisa oralitate scrișă, realizată prin intermediul spațiului virtual, internetul” (Molea, 2017, p. 96). Oralitatea digitală a devenit, în scurt timp, un aspect firesc al comunicării noastre cotidiene, astfel încât noutatea de acum un deceniu este percepută astăzi ca o modalitate obișnuită de comunicare, declanșând, totodată, mecanisme ireversibile de schimbare lingvistică.

Întrucât procesele transformatoare sunt foarte dinamice, evident, are loc un amestec dintre vechile elemente ale limbajului oral cu noile tendințe, astfel încât acestea coexistă, scoțând în evidență caracterul amalgamat, complex și colorat al exprimării orale. Regăsim acest mix de oralitate, mai ales, pe paginile unor publicații de bulevard, care postează conținuturi scandaloase, precum și pe social media, în care oricine este liber să-și exprime opinia, poziția socială și politică etc. În textul ce urmează, *De fiecare dată când scriu de Zelenski, din străfundurile netului ies urlete desprinse din „Exorcistul”* (republica.ro, Florin Negruțiu, 03.06.25, <https://republica.ro/cu-riscul-de-a-provoca-un-nou-val-de-racnete-desprinse-din-zexorcistul-reafirm-zelenski-e-un-erou-si-ma>), printre cuvintele utilizate preponderent în oralitate, cu mărci stilistice „familiar”, „vulgar” – „străfunduri”, „urlete” – este inserat un element mai nou, dar deja adoptat și întâlnit frecvent în comunicarea actuală, „netul/netu”, care se înscrie în noua realitate descrisă *supra*, devenită familiară noilor generații de vorbitori, pentru care această îmbinare este firească. O combinație de exprimare orală familiară în manieră tradițională, cu elemente de creație populară, în care sesizăm forma de plural a unei platforme

online extrem de populară, *TikTok*, regăsim în pasajul: *Am un amic care se sparie de proliferarea asta de emisiuni culinăroase de pe toate canalizările și TicTokurile vieții. Pe mine nu mă sparie, fiindcă văz aici o reluare de început de veac douăzeci, „sunt și trăsuri, poți să și pleci!”* (national.ro, Nicolae Iliescu, 18.04.24, <https://www.national.ro/editorial/stop-cadru/de-casa-825955.html/>). Această asociere de elemente nonstandard (*se sparie, culinăroase, văz*) cu forma adaptată de plural a denumirii unei platforme virtuale (*TicTokurile*) sună oarecum grotesc pentru un vorbitor dintr-o generație mai veche, or, tocmai aceasta este miza autorului de text: să producă senzație prin discordanțe de structură și prin combinații neordinare, precum și să inducă cititorului atitudine de ironie, zeflemea sau umor. Sufixul *-uri*, atașat, de regulă, substantivelor neutre de plural, este cel care, utilizat la unele cuvinte recent intrate în limbă, obține sugestii stilistice notabile, deși se știe că este, în opinia lingviștilor, „una dintre procedurile cele mai evidente de integrare românească a împrumutului [...] atașabil în orice condiții fonetice ale radicalului împrumutat” (Pană Dindelegan, 2022, p.182).

În spațiul lingvistic basarabean aspectele oralității tradiționale se pot întâlni, în diverse contexte, atât cu elemente lexicale recent sau relativ recent intrate în uzul limbii române, cât și cu cele rămase din perioada sovietică, hibridele rusești, toate concentrând diverse funcții și sugestii stilistice și cognitive. Bunăoară, în enunțul *I-am spus că războiul rusesc ne afectează, chiar dacă nu avem hotar comun cu Rusia, căci ne mai pică și drone, ne mai plouă cu amenințări de la Moscova, ne vin nonstop mercenari politici cu kulioace de mită, care, apropo, deseori ajung în Moldova prin Erevan.* (zdg.md, Alina Radu, 03.07.25, <https://www.zdg.md/blog/editoriale/dar-voi-chiar-puteti-calatori-liber-in-europa-moldova-vazuta-din-caucaz/>), urmărim inserția unor cuvinte de curând stabilite în uz, împrumuturi din limba engleză, îmbinate cu un element lexical mai vechi, preluat din limba rusă, cu flexiune română, care reflectă o perioadă de tranziție de la influența masivă a limbii ruse la cea de origine engleză.

În textul mediatic din Republica Moldova există tendințe similare celor din spațiul lingvistic din dreapta Prutului, fiind totuși păstrate unele accente (deși din an în an tot mai puține) de origine rusească. De exemplu, *Anunțuri-trăsnet despre delapidări, alocarea nejustificată a subvențiilor în suma de 100 de milioane de lei, otcaturi.* (ziarulnational.md, 08.06.21, <https://www.ziarulnational.md/doc-un-deputat-reclama-show-ul-ieftin-al-cna-in-cazul-de-coruptie-de-la-aipa-a-intervenit-nichiforciuc-dupa-asta-seful-cna-omul-lui-dodon-a-dat-ordin/>); *Din 2018 instituția este crâșuită de Nichiforciuc (deputatul Eugeniu Nichiforciuc - n.r.).* (ziarulnational.md, 08.06.21, <https://www.ziarulnational.md/doc-un-deputat-reclama-show-ul-ieftin-al-cna-in-cazul-de-coruptie-de-la-aipa-a-intervenit-nichiforciuc-dupa-asta-seful-cna-omul-lui-dodon-a-dat-ordin/>) sau *Dvs. o să spuneți că protestați pașnic, dar o să știți dvs. sau nu o să știți că gopnicii din spate vin cu echipe de boevici, care vor să intre în instituțiile de stat...* (ziarulnational.md, 29.10.20, <https://www.ziarulnational.md/dodon-a-preluat-retorica-lui-nariskin-si-ameninta-partenerii-occidentali-dar-si-pe-maia-sandu-pentru-ca-ar-urmari-destabilizeze-situatia-dupa-alegeri-candidatul-independent-considera-ca-doar-dansul-are-dreptul-sa-si-apere->

victoria/). Cuvintele „otcaturi” (în traducere: „comisioane ilegale”), „crâșuită” („sub protecția unor mafioți”), „gopnicii” („elemente degradante ale societății”), „boevici” („formațiuni militare”) sunt utilizate în unele texte mediatice basarabene ca o reflexie a timpurilor marcate de prestigiul limbii ruse, familiare vorbitorilor de română de aici, toate conținând note stilistice depreciative pertinente.

În virtutea unui proces intens de evoluție și, totodată, de schimbare lingvistică, menționăm că un segment tradițional al oralității, precum regionalismele, de exemplu, începe să fie diminuat în uz, nefiind înregistrat în vorbire sau în unele tipuri de text cu aceeași frecvență de altădată. Ne referim, în special, la lexicul regional, oarecum depășit de timp, care nu constituie un fond semnificativ nici măcar în unele localități rurale. Astfel, „constatăm că acest [...] registru stilistic al limbajului oral devine un obiect de studiu mai mult cu caracter istoric sau stilistic, deoarece conturul acestuia se estompează treptat în virtutea evoluțiilor tot mai rapide și mai importante în toate sferele vieții umane, inclusiv în cea lingvistică. Acest lucru devine evident deja în a doua jumătate a secolului trecut odată cu accesul cvasigeneral al oamenilor la instruire, cu apariția atâtor mijloace de informare în masă (presa, radioul, televiziunea; acum și internetul), odată cu moda de a te cultiva, de a te civiliza” (Molea, 2018, p. 99). Astăzi, trebuie să menționăm, uniformizarea stilistică, mai curând, standardizarea exprimării este și mai accentuată datorită accesului generalizat la informație de orice tip prin intermediul numeroaselor și al diverselor mijloace de comunicare cu utilizarea internetului. În același timp, aspectele fonologice, cele care țin de pronunție, mai rămân în vigoare în unele regiuni. Drept exemplu ne poate servi teritoriul Republicii Moldova, unde procesele de schimbare lingvistică se produc altfel, unele fiind încă prinse în reflexe istorice și de conștiință națională viciate.

Alte registre stilistice ale oralității, precum argoul sau jargonul, dimpotrivă, sunt într-o perpetuă mișcare, iar spiritul creativ popular rămâne viabil în orice context istoric și social. Prin urmare, tendințele actuale ale acestor limbaje ale oralității se configurează în unison cu tendințele generale ale limbii, împrumutându-se din limbile la modă, precum este engleza, de exemplu.

Noile realități sociale presupun și modele de comunicare corespunzătoare, astfel apărând achiziții lingvistice conforme cu acestea. Deși, așa cum notează lingvistul Eugen Coșeriu, „noul lingvistic apare întotdeauna și în mod necesar în vorbire” (Coșeriu, 2009, p. 145), totuși acesta este răspândit, de regulă, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă și, mai nou, prin cel al rețelelor sociale de comunicare, vehicule virtuale cu intensitate de mișcare uimitoare. Se conturează o nouă viziune asupra utilizării limbajului, în general, și a celui oral, în particular, o viziune ce derivă din întrepătrunderea tot mai vizibilă a modelelor de comunicare umană și de percepere a realității.

Ca o consecință a proceselor de globalizare și, prin acestea, de integrare a tot ce presupune civilizația umană, în limba română, ca, de altfel, și în toate limbile naturale, se produc schimbări vizibile prin inserția tot mai incisivă a numeroase

elemente verbale din limba engleză. Acestea, în virtutea statutului de limbă de comunicare internațională, devin liante interlingvistice, un fel de internaționalisme sau „globalisme”, care sunt preluate cu încărcătura lor cognitivă și stilistică de către vorbitori. Elementele de limbaj devenite uzuale, practic, în toate limbile apropiate, adaptează conștiințe, mentalități diferite, conducând spre uniformizarea gândirii și simțirii umane.

Propunem, în continuare, câteva tendințe de acest gen, care reflectă exprimarea orală, întâi de toate, cu pătrunderea unora dintre ele în limba standard, întrucât, așa cum constataam anterior, „este evident că numeroase împrumuturi vin pe cale orală, adică sunt răspândite în limba vorbită mai întâi, ca apoi să pătrundă și în registrul cult, prin intermediul limbajului publicistic, îndeosebi, un vehicul perfect de transportare și răspândire a noilor achiziții” (Molea, 2018, p.107).

Cel mai frecvent și mai cunoscut cuvânt din această serie pare a fi „ok”, care exprimă aprobarea, acordul, aprecierea și multe alte sensuri în funcție de contextele în care este utilizat. Îl regăsim în comunicarea colocvială de fiecare zi, precum și în textele mediatice cu anumite rigori de exprimare. Iată câteva situații: *Tot respectul pentru poliția greacă, **au fost super ok**, politicoși, **nu cu aere, ifose sau orice altceva***. (evz.ro, Maria Pană, 20.07.25, <https://evz.ro/furtul-de-masini-chiar-si-cele-electrice-s-a-intetit-in-grecia-care-e-veriga-slaba.html>); *Victor Angelescu, reacție tăioasă după declarațiile lui Dani Coman: „**Nu e OK** să vorbești din auzite”* (gandul.ro, 21.07.25, <https://www.gandul.ro/actualitate/victor-angelescu-reactie-taioasa-dupa-declaratiile-lui-dani-coman-nu-e-ok-sa-vorbesti-din-auzite-20580683>); *Doar în prima zi **a fost cât de cât mai ok**, cu apa curată și alge foarte puține, rare...* (evz.ro, Maria Pană, 22.07.25, <https://evz.ro/scandal-pe-internet-din-cauza-algelor-de-la-malul-marii-negre-turistii-nemultumiti-ameninta-cu-boicotul.html>). Observăm că aici semnificația de bază a lui „ok” este de „bine” sau „foarte bine”, în limba engleză având aproximativ același sens, deși *dexonline.ro* dă atât semnificațiile „am înțeles; se aprobă; în regulă; perfect” (cu valoare de expresie: *all correct*), cât și **1. Adv. „De acord; foarte bine” 2. S. n. „Acord, aprobare” [DOOM 3]**, cu valori gramaticale de adverb și substantiv neutru. Relevăm faptul că acest împrumut, folosit în limbajul oral, în primul rând, are cea mai largă răspândire, în mod special, printre tineri, generația tehnologiilor informaționale avansate și a globalizării, fiind, în același timp, un prim indiciu de întrepătrundere socială, culturală, cognitivă în cadrul unei conștiințe globale în devenire.

Un alt element al oralității recente este interjecția *uau!*, preluată, de asemenea, din limba engleză (*waw*), întâlnită în diverse texte mediatice, pe rețelele de socializare, pe platforme social media cu forma „wau!”: *Au fost atâți români talentați și Dragoș nu a dat Golden Buz, tocmai la străini s-a gândit el!! Și nu a fost chiar așa **WAU!!*** (cancan.ro, Maria Iancu, 02.05.22, <https://www.cancan.ro/scandal-la-romanii-au-talent-baietii-de-la-udi-team-golden-buzz-ul-lui-dragos-bucur-descalificati-de-la-pro-tv-20617472>); *Wau! Nu pot să cred! Am primit sarmale ardelenesti făcute de bunica mea.* (cancan.

ro, Mihaela Cazacu, 06.12.22, <https://www.cancan.ro/fuego-surpriza-de-mos-nicolae-ce-cadou-special-a-primit-din-partea-bunicii-sale-nu-pot-sa-cred-20733773>) Dicționarul (DOOM 3) dă, însă, forma „uau”, fapt care ne derutează în privința ortografierii acestui cuvânt și nu prea înțelegem: este ignoranță sau o încălcare cu bună știință a normei. Oricum, considerăm că această interjecție, devenită extrem de populară deja o perioadă îndelungată, se înscrie în seria de elemente internaționale care omogenizează variate accepții culturale, stabilind contacte cognitive și revelând deschidere afectivă.

Așa cum spuneam, achizițiile lingvistice din ultimele decenii poartă marca înnoirilor tehnologice și a tot ce derivă din acestea, configurând procesele comunicative la toate nivelurile, trecând, evident, în cea mai mare parte, prin filtrul oralității. Adriana Stoichițoiu Ichim, referindu-se la împrumuturile termenilor informatici, semnală că „studiul acestor împrumuturi nu trebuie făcut decât ținând cont de impulsurile socio-culturale care motivează acceptarea acestora în limba română (...), dar și de factorii psihologici și lingvistici care favorizează adaptarea lor (modernizarea limbajului, necesitatea alinierii societății românești la standardele internaționale, publicitatea excesivă a modelelor americane, cunoașterea temeinică a limbii engleze, a tipurilor de argou de către tineri ș.a.)” (Stoichițoiu-Ichim, 2001, pp. 184-185). Or, tocmai aspectele relevate de cercetătoare constituie premisele pentru deschiderea spre uzul civilizațional comun.

Un șir de împrumuturi din acest spectru de elemente intrate prin procesorul colocvialității este adoptat cu rapiditate uimitoare, chiar dacă provin dintr-o limbă neînrudită, precum este engleza. „Influența limbii engleze asupra limbii române, susține Dana Camelia Diaconu, este un fenomen complex, depășind ca amploare și profunzime obișnuitele transferuri datorate contactelor lingvistice la distanță”, observând că „această influență afectează în profunzime mecanismele organizării vocabularului românesc” (Diaconu, 2016), astfel confirmând faptul interferențelor unor procese comunicative globale.

Aducem spre exemplificare câteva texte în care sunt utilizate elemente cu o răspândire foarte mare în limbile lumii, conținând valori, funcții comunicative, precum și accepții cognitive similare: *Când arăți impecabil și ai și **content** la pachet, premiul vine cu **hashtag** #enormal*. (Denisa Macovei, 02.07.25; <https://www.libertatea.ro/entertainment/5-stiri-monden-gabi-badalau-judecata-copii-kira-hagi-nunta-5364871>); *Ba chiar, artistul și-a arătat veleitățile de bucătar și a gătit într-o dimineață, iar pe atunci, viitoarea lui soție, nu mai contenea cu **story-uri** de la **jacuzzi**. Părea **dealul perfect**: ei aveau totul gratis, iar patronul primea la schimb publicitate*. (cancan.ro, articol de Mihai Popa, 05.07.25, [https://www.cancan.ro/uluitur-ce-au-patit-dinu-maxer-si-sotia-lui-dupa-nunta-teapa-cum-au-ratat-luna-de-miere-de-vis-21227374?utm\\_source=video\\_homepage&utm\\_medium=clicks\\_video&utm\\_campaign=video](https://www.cancan.ro/uluitur-ce-au-patit-dinu-maxer-si-sotia-lui-dupa-nunta-teapa-cum-au-ratat-luna-de-miere-de-vis-21227374?utm_source=video_homepage&utm_medium=clicks_video&utm_campaign=video)). *Să nu uităm – toate astea vin de la un ministru care în urmă cu 3 ani făcea **live-uri emo** pe **Instagram** și scria pamflete anti-*

*Trump de pe telefon.* (national.ro, 21.07.25, <https://www.national.ro/politica/vizita-lui-nicusor-dan-chemat-de-nimeni-in-america-o-farsa-usr-cu-escala-la-onu-854023.html/>); *La fel ca fotografia cu mesaj fals, celelalte fake-uri sunt adaptate cultural și lingvistic, fiind livrate de sursele media locale supuse regimului de la Kremlin, fiind preluate și de influenceri cu imagine de „patrioți”.* (zdg.md, Alina Radu, 13.07.25, <https://www.zdg.md/blog/editoriale/video-haosul-controlat-calul-troian-al-rusiei-in-razboiul-informational-din-r-moldova/>); *Deși nu obișnuiește să răspundă hate-ului, Emilian Crețu de această dată nu a putut trece cu vederea videourile care circulă în mediul online, după ce un tiktokер îl acuză pe actor că acesta își dă prea mare importanță și, de fapt, nu a realizat nimic pentru Republica Moldova, actorul a ieșit public cu o reacție.* (perfecte.md, 23.07.25, <https://perfecte.md/lifestyle/emilian-cre%C8%9Bu-dintr-un-scandal-in-altul-actorul-s-a-infuriat-dupa-ce-un-tiktok-er-i-a-spus-ca-nu-are-motive-sa-se-consider-o-voce-importanta-in-republica-moldova-inca-o-data-imi-cer-mii-de-scuze-%C8%99tiu-ca-ma-urmaresc-%C8%99i-copii-video---2731758.html>). În fragmentele de text prezentate identificăm ușor câteva elemente lexicale englezești preluate din domeniul comunicării digitale, inserate firesc în discursul mediatic românesc. Aceste cuvinte recent împrumutate (*content, hashtag, story, live, Instagram, fake, influenceri, tiktokер* etc.), unele adaptate insuficient, întrebuințate cu o frecvență impresionantă în discursul public, reprezintă tocmai recuzita comunicării în societatea modernă, atașată aproape organic de proiectul etnocultural existent.

O altă serie de împrumuturi, numite și jargoane, vizează domenii precum moda vestimentară, unele aspecte ale comportamentului uman sau alte ipostaze ale vieții mondene: *Ei bine, în această vară poți purta totul foarte scurt! Designerii au ales să propună chiar styling-uri inedite, bazate pe underwear.* (elle.ro, 12.07.25, <https://www.elle.ro/fashion/tendinte-moda-too-short-963898>); *Nu uita de o pereche de sandale aurii cu talpă plată, câteva accesorii în nuanțe apropiate cu outfit-ul și distracția poate începe!* (elle.ro, 06.07.25, <https://www.elle.ro/fashion/piese-vestimentare-si-accesoriile-perfecte-pentru-o-vara-boema-962554>); *Valentina Naforniță, un adevărat fashion icon! Top 10 cele mai stylish apariții ale sopranei* (perfecte.md, titlu, 23.07.25, <https://perfecte.md/fashion/valentina-naforni%C8%9Ba-un-adevarat-fashion-icon-top-10-cele-mai-stylish-apari%C8%9Bii-ale-sopranei-foto-video---2731759.html>); *„De ce tips-ul este trecut ca beneficiu?”, a întrebat cineva.* (gandul.ro, 23.07.25, <https://www.gandul.ro/actualitate/anunt-de-angajare-controversat-ofert-de-un-pub-din-cluj-napoca-ce-salariu-li-se-ofera-chelnerilor-20583017>); *Zodii puse la încercare la final de iulie 2025. Universul le dă o lecție dură, iar karma nu iartă* (11.07.25, <https://click.ro/lifestyle/horoscop/zodii-puse-la-incercare-la-final-de-iulie-2025-2456723.html>); *Oana Roman. Bullyingul și hate-ul te fac un om mai bun?* (ciao.ro, titlu, Maria Apostol, 25.03.21, <https://ciao.ro/oana-roman-bullying-ul-si-hate-ul-te-fac-un-om-mai-bun/>). Referindu-ne la funcțiile și sugestiile acestor jargoane, relevăm

intenții pragmatice distincte referitoare la stabilirea unor modele de comunicare pentru o anumită categorie de cititori. De asemenea, utilizarea cuvintelor respective decodifică variate sugestii stilistice, precum: atitudine degajată, de manifestare a exclusivismului, încercare de a conspira și a se erija în personaje elitiste, precum și sentimente de apartenență unui anumit grup. Elementele lexicale inserate în textele prezentate, toate împrumuturi din limba engleză, constituie o dovadă elocventă de integrare prin limbaj în circuitul civilizațional universal, de depășire a condiției etnice căreia aparțin vorbitorii.

Amploarea acestei integrări este impulsionată și menținută de comunicarea pe platformele social-media, care au devenit, fără să exagerăm, adevărate laboratoare de formare, în primul rând, prin limbaj, a omului lumii, care va estompa însemnele identitare, configurându-se o conștiință globală cu reflexe etnoculturale specifice.

### **Concluzii**

Așadar, constatăm că oralitatea se manifestă în prezent prin câteva moduri, și anume:

- sunt utilizate elemente ale oralității tradiționale în textele din mass-media și social media românească cu funcții stilistice bine conturate, precum inducerea unor atitudini, sentimente familiar-depreciative sau ilare, tendința de a conspira cu o parte semnificativă de consumatori de informație accesibilă și afectivă, reflectarea unor proiecții etnoculturale și cognitiv-expresive distincte;

- există o tendință de amestec al elementelor oralității tradiționale cu aspecte ale achizițiilor lingvistice recente, adesea neadaptate sau neatestate în dicționar, întrebuințate mai ales în manieră colocvială, revelând niște însemne ale modernității sau ale postmodernității.

- întâlnim tot mai des elemente verbale împrumutate, care aparțin registrelor argoului sau jargonului, din domeniul comunicării digitale, al modei, al relațiilor, al comportamentelor umane sau al psihologiei, aspecte abordate, mai ales, în publicații de bulevard sau în texte de opinie, în care limbajul standard este alternat cu elemente de oralitate familiară.

- toate aceste tendințe ilustrează capacitatea de adaptare și transformare a limbii sub presiunea schimbărilor din epoca tehnologiilor informaționale și, respectiv, a globalizării, din care derivă germenii unei conștiințe umane colective, cu semne clare ale unei noi culturi și, respectiv, ale unei expresii cognitive reconfigurate.

### **Referințe bibliografice:**

1. COȘERIU, Eugen. *Omul și limbajul său*. Iași: Editura Universității A. I. Cuza, 2009. 457 p. ISBN 978-973-703-386-4.

2. DIACONU, Dana Camelia, Jargonul informatic și redactarea textului online. *Cultură și comunicare*. Târgoviște: Editura Biblioteca, 2016 [online]. Disponibil: [https://asociatiadice.org/pdf/Vol\\_Cultura\\_si\\_Comunicare\\_2016.pdf](https://asociatiadice.org/pdf/Vol_Cultura_si_Comunicare_2016.pdf) [accesat 2025-11-06].

3. DOOM 3 – *Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ediția a III-a. Academia Română, Institutul de Lingvistică. București: Editura Univers Enciclopedic, 2021, 1152 p. ISBN 978-606-704-935-0.
4. MOLEA, Viorica. O nouă formă de comunicare în spațiul virtual: oralitatea digitală. *Limba Română*, nr. 5-6, anul XXVII, Chișinău, 2017, pp. 96-105.
5. MOLEA, Viorica. *Oralitatea în textul publicistic actual românesc (sub aspect pragmatic și stilistic)*. Teză de doctor habilitat în filologie, Chișinău, 2018, 271 p. C.Z.U: 811.135.1'42 (0433).
6. PANĂ DINDELEGAN, Gabriela. Despre integrarea flexionară a împrumuturilor nominale recente. LR, LXXI, nr. 1-2, pp. 181-189, București, 2022.
7. STOICHIȚOIU-ICHIM, Adriana. Aspecte ale influenței engleze în româna actuală. *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București: Editura ALL, 2001, 158 p. ISBN 9736843947, 9789736843945.
8. ZAFIU, Rodica. Prestigiul oralității. Păcatele limbii. *Revista România literară*, nr. 47, 2001 [online]. Disponibil: [http://www.romlit.ro/prestigiul\\_oralitii](http://www.romlit.ro/prestigiul_oralitii), [www.romlit.ro](http://www.romlit.ro) › ... › Arhivă, 2001, nr. 47 [accesat 2014-01-02].
9. ZAFIU, Rodica. *Diversitate stilistică în româna actuală*. București: Editura Universității din București, 2001. 327 p. ISBN 973-575-579-3.

**Notă.** Articol elaborat în cadrul subprogramului de cercetare 010301 „Perspective interdisciplinare asupra fenomenelor de confluență și de confruntare în domeniile lingvistic, literar și folcloric în spațiul basarabean ca limes civilizațional și frontieră geopolitică”, Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM.